

Saimaan ammattikorkeakoulu
Kulttuuri, Lappeenranta
Muotoilun koulutusohjelma
Kiviesine- ja korumuotoilu

Marika Jalkanen
Ex Malo Bonum – Koruja lasihelmistä

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

Marika Jalkanen

Ex Malo Bonum – Koruja lasihelmistä, 37 sivua, 1 liite

Saimaan ammattikorkeakoulu, Lappeenranta

Kulttuuri, muotoilun koulutusohjelma

Kiviesine- ja korumuotoilun suuntautumisvaihtoehto

Opinnäytetyö 2010

Ohjaajat: kultaseppä Tuija Hietanen ja korutaiteilija

Helena Lehtinen

Opinnäytetyön tutkielmassa perehdyin lasihelmiin keskittyen Eurooppaan. Tutkin lasihelmien historiaa ja valmistustekniikoita nykyhetkeen saakka. Kokosin loppuun lasihelmikoruja nykypäivän tekijöiltä.

Opinnäytetyön produktio-osuudessa valmistin kuusi rintakorua lasihelmistä, lasista, siimasta ja hopeasta. Inspiraationa koruille toimi henkilökohtaiset tunteukset ja värit. Tavoitteena oli saada jokaiselle korulle oma tunnelmansa värien avulla.

Asiasanat: lasihelmet, värit, korut

ABSTRACT

Marika Jalkanen

Ex Malo Bonum – Jewellery of glass beads, 37 pages, 1 appendix

Saimaa University of Applied Sciences, Lappeenranta

Faculty of Fine Arts and Design

Specialisation of Stoneware and Jewellery Design

Final Thesis 2010

Instructors: gold smith Tuija Hietanen and jewellery artist

Helena Lehtinen

In the research part of the final work I examined glass beads focusing on Europe. I studied history of the glass beads and manufacturing techniques till the present moment. In conclusion I gathered jewellery of glass beads from today's artists.

In the production part of the final work I made six brooches using glass beads, glass, line and silver. Personal feelings and colours acted as an inspiration for my works. The goal was to get own unique atmosphere for each piece of jewellery.

Keywords: glass beads, colors, jewellery

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 LÄHTÖKOHDAT	7
3 SYVENTÄVÄT OPINNOT	8
4 IDEOINTIA JA LUONNOSTELUA	10
4.1 VÄRIMAAILMA JA TUNTEMUKSET	12
5 TYÖSKENTELYÄ OSA KERRALLAAN	14
5.1 KUORIOSA	14
5.2 KESKUSPALA	16
5.3 MEKANISMI	19
5.4 KOKOAMINEN	21
6 VALMIIT TYÖT	23
6.1 TÖIDEN NIMEÄMINEN	23
6.2 FORGET IT	24
6.3 HELLO ALONE!	26
6.4 NO TIME TO CRY	28
6.5 CLOSER MY LOVE	30
6.6 YOU DO.	32
6.7 THE HAPPY SOLDIER	34
7 POHDINTA	36
LÄHTEET.....	37

LIITTEET

LIITE 1 LASIHELMET

1 JOHDANTO

Lasihelmet ja yleensä helmet materiaalina kiinnostivat minua hieman, koska olen aikaisemmin harrastanut perinteisiä helmitöitä. Tutkielmassa käsittelin lasihelmiä ja niiden yleistä historiaa ja tekniikoita nykyhetkeen saakka keskittyen Eurooppaan. Lasihelmien historia osoittautui yllättävän pitkäksi ja mielenkiintoiseksi, ja tarjolla oleva helmien värikirjo sai minut valtaansa. Innostuin lasihelmistä tutkielman tehtyäni, ja tahdoin tehdä produktiossa omia koruja lasihelmistä.

Suunnitelmissani oli valmistaa piensarjamaista korumallistoa lasihelmistä, jossa jokaisella korulla on oma tunnelmansa. Tunnelmien luomiseen käytin omia tuntemuksiani, jotka pohjautuvat oikeisiin tilanteisiin, asioihin ja ihmisiin, joita kuvasin väreillä.

2 LÄHTÖKOHDAT

Ennen tutkielmaa kiinnostukseni helmitöihin ja lasihelmiin ei ollut kovinkaan suuri. Valittuani tutkielman aiheeksi lasihelmet, ajattelin tekeväni produktiossa jotain ihan muuta kuin helmitöitä. Tutkielmaa tehdessä innostukseni kuitenkin kasvoi helmikoruihin. Materiaalin historian tietäminen toi innoitusta helmien käyttöön. Sitä lisäsivät nykypäivän laajat lasihelmitarjonnat, jotka suosio oli tuonut mukanaan.

Tutkielma auttoi produktion materiaalin valinnassa ja sain siitä lisäksi innoitteen myös väreihin. Produktion alusta saakka oli varmaa, että töissäni pääosassa tulee olemaan värit, koska ne alkoivat inspiroida minua vahvasti. Väreillä voidaan ilahduttaa, ärsyttää, pilata, korostaa, piilottaa, harhauttaa ja ennen kaikkea saada aikaan erilaisia tunnelmia. Halusin luoda tunnelmia omista tuntemuksistani. Halusin kuitenkin, että jokainen luo itselleen omat tuntemukset ja tunnelmat koruistani, enkä siksi halunnut suoraan sormella osoittaa mistä tuntemuksista työt ovat syntyneet.

Lähtökohtana oli valmistaa persoonallinen piensarja koruja käyttäen lasihelmiä, ja tuoda eri tunnelmia ja tuntemuksia värien kautta esiin. Toiveena oli myös, että prosessista jäisi eväitä ja käsiteltävää tulevaisuudellekin.

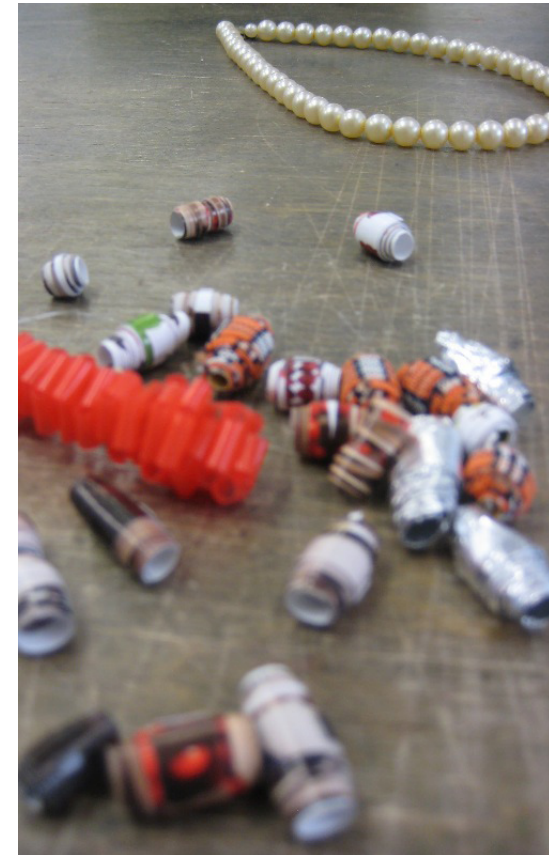
3 SYVENTÄVÄT OPINNOT

Lopullinen opinnäytetyön aiheen varmistuminen kesti odotettua pidempään. Alkusyksystä keksin aiheekseni unet, ja koetin löytää tiiviin ja mielenkiintoisen rajauksen unille, mutta haasteena oli tiedonpuute. Päätin lopulta hylätä aiheen ja jättää sen tulevaisuutta varten. Olin ollut jo melko varma, että aiheeni olisi unet, joten oli hyvin vaikeaa keksiä uusia aiheita. Päätin kirjoittaa listaa asioista, jotka minua kiinnostavat. Helmet tulivat mieleeni melkein heti, ja aihe liittyi koruihin jo sellaisenaan. Minulla oli mennyt runsaasti aikaa aiheen valintaan, joten lukitsin helmet aiheekseni melko nopeasti, niitä sen kummemmin tutkimatta tai rajaamatta. Vasta syventävien opintojen jälkeen perehdyin aiheeseen ja rajaus kohdistui lasihelmiin.

Aiheen valinta vei työskentelyaikaa syventäviltä opinnoilta, joten kokeiluihin jäi aikaa vain pari viikkoa. Minkäänlaisia ideoita ei ollut, ja ajatukset olivat tutkielmassa ja puuttuvassa rajauksessa. Jotain piti tehdä, joten aloin valmistamaan omia helmiä. Löysin lehtileikkeen, jossa kuvattiin helmiä, jotka olivat käärittä sanomalehdestä. Tein samantyyppisiä kokeiluja, ja kokeilin myös eri materiaaleja kuten muovipussia, kankaita ja nahkaa (kuvat 2. ja 3.). Lopulta pöydälläni oli pieniä kasoja omatekemiä helmiä, mutta minulle ei ollut tullut ideoita esimerkiksi mitä niillä tekisin tai millaista muotoa hakisin.

Kuva 2. Itsetehtyjä helmiä paperista, muovikasista, kankaasta ja nahasta.

Kuva 3. Itsetehtyjä helmiä, ja taustalla perinteinen helminauha

Olin viime kesänä tehnyt helmikokeiluja, joista yksi kokeilu miellytti minua (kuva 4.), ja siksi olin jättänyt sen pöydälleni. Kokeilun kolmiulotteinen muoto kiehtoi ja helmikappale oli eläväinen ja hieman eliömäinen, kuin jokin kasvi. Olin päättänyt, että jatkan sitä joskus tulevaisuudessa ja käytän sitä jossain työssä hyväkseni. Pyörittelin helmikappaletta käsissäni kuin stressipalloa ja vahingossa päädyin ottamaan helmikappaleesta muotoa omatekemieni helmien kasaukseen (kuva 5.).

Eihän muoto ollut läheskään samanlainen, ehkä hieman samankaltainen. Omatekemät helmet ja kaikki niihin liittyvä menetti mielenkiintoni, eivätkä ne missään vaiheessa olleetkaan kovin innostavia, joten en aikonut jatkaa niistä produktio-osuudessa. Suunnitelma oli siis keväällä aloittaa puhtaalta pöydältä. Ihan niin ei käynytäkään, vaan helmikokeilu jäi kuvioihin mukaan.

Kuva 4. Kesällä 2009 tehty helmikokeilu

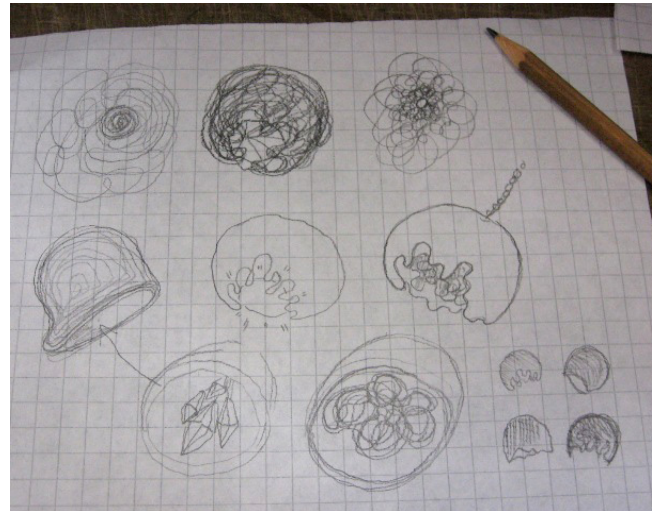

Kuva 5.

4 IDEOINTIA JA LUONNOSTELUA

En yleensä aluksi luonnostele tai piirrä, vaan mietin päässäni hyvin pitkälle mitä haluaisin tehdä. Kirjoitan kuitenkin asioita ylös, ja piirrän asian vaatiessa luonnoksia, esimerkiksi mekanismit ymmärrän paremmin piirrettynä. Kun minulla on jonkinlainen idea, haluan heti kokeilla sitä materiaaleilla. Helmien kanssa siinä tulee hieman ongelmia, koska helmillä työskentely vie aikaa, eikä saa tehtyä nopeita kokeiluja. Joten luonnostelin normaalia enemmän tässä produktiossa.

Tutkielmaa tehdessä ja yleisesti helmiä tutkiessa sain tietoa aitojen helmien synnystä. Jotkin kirjoitukset kertoivat todella ikävästi siitä, kuinka jokin pieni roska kuten hiekanjyvä joutuu simpukan sisään ja siitä kasvaakin kaunis kiiltävä helmi. Koetin miettiä ja jopa etsin tietoa tunteeiko simpukka mitään koko aikana. Ainakaan simpukasta ei päältä päin arvaa, että sitä vaivaa jokin tai että sen sisällä on kasvamassa jotain kaunista. Samaistuin tähän ajatukseen, ja muistelin millaisia pikkuroskia minuun oli joutunut elämäni varrella tai vain viime vuosien sisällä, jotka olivat kasvaneet sisälläni suuntaan ja toiseen. Huomasin ajatellessani asiaa, että olen myös hyvä piilottelemaan tunteitani, omia pikkuroskiani. Olin kuin simpukka, ulkoapäin ei voinut aavistakaan mitä sisälläni pidin.

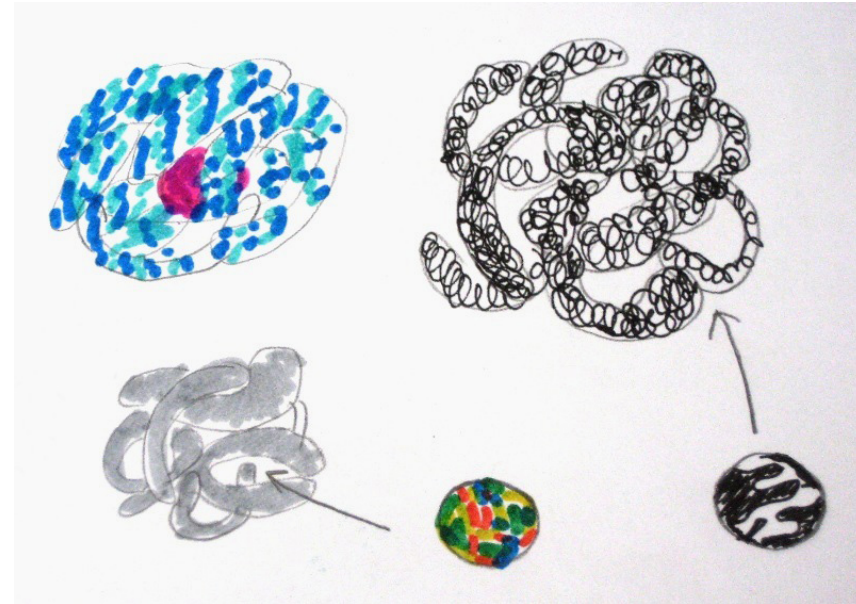
Kuva 6.
Ensimmäisiä pikaisia luonnoksia kuorista

Näistä ajatuksista sain muutamia ideoita produktio-osuuteen ja tein heti muutamia pikaisia luonnoksia (kuva 6.). Ensimmäinen ideani oli, että tekisin kylmiä, tummia ja kovia kuoria, joiden sisälle rakentaisin jotain kaunista ja yksityiskohtaista, eli sisällä olevia tuntemuksia. Kauniin sisuksen/tuntemuksen näkisi vain jos ottaisi kuoren käteensä ja kurkistaisi.

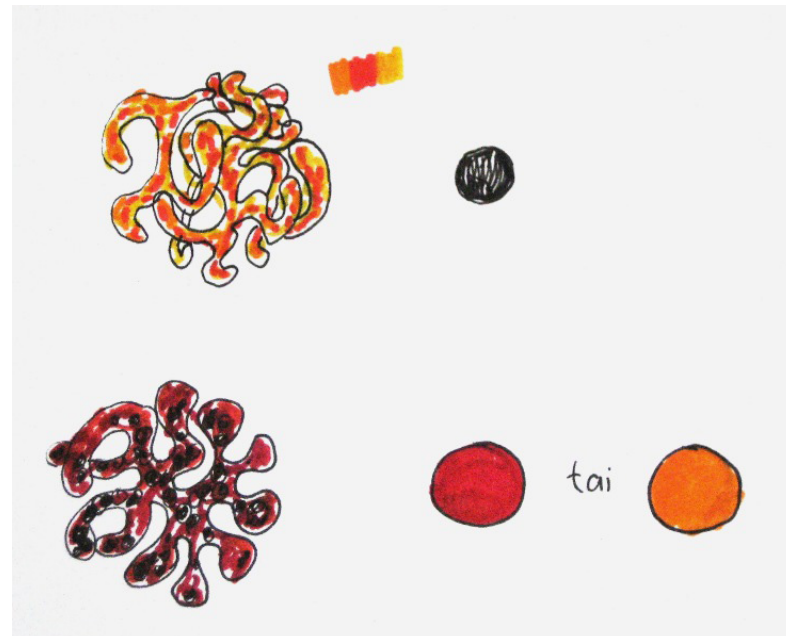
Piirtäessäni kuoria, pohdin mitä niiden sisällä oikeasti voisi olla. Olisivatko ne kaikki samankaltaisia sisuksia, vai olisiko jokainen omanlaisensa tunne- ja värimaailma? Sijoitin mielessäni syventävistä opinnoista tutun sinisen helmikokeilun yhden kuoren sisälle, myöhemmin kaikkien kuorien sisään. Helmikokeilu oli jäänyt hyvin tiukasti mieleeni, koska aina tilaisuuden tullen se palasi mieleeni.

Idea jäi hautumaan tutkielman teon ajaksi. Kun produktio-osuus alkoi, olin saanut tutkielmasta innoituksen väreihin ja helmetkin kiinnostivat enemmän. Simpukka-ajatus, tuntemukset ja värit innoittivat minua todella paljon, ja jatkoin keksimäni idean kanssa. En kuitenkaan pitänyt enää kylmistä ja tummista kuorista, vaan halusin kuoriin eloa. Olin tehnyt muutamia luonnoksia, joissa sijoitin värikkäitä palloja, jotka kuvaavat eri tuntemuksia, helmikappaleen sisälle (kuva 7.) Niistä löytyi haluamaani eläväisyyttä. Helmikokeilu kummitteli mielessäni, ja pohdiskelujen jälkeen päätin, että tekisin kokeilusta kuoren, enkä sisusta. Tutkielman myötä arvostin lasihelmiä enemmän, enkä halunnut enää peittää helmiosia.

Ajatukseni oli, että sisäosa olisi jokin tuntemus, jota kuoriosassa peittelee ja suojaa (kuva 8.). Siksi kuoriosankin pitäisi olla värikäs tai väritön, riippuen tunteesta, jota se ehkä haluaa peitellä. Jos minua itseäni vaivaa jokin, en ole eloton möykky, vaan yleensä suojaan asioita päinvastaisella käytöksellä. Surullinen asia laittaa minut suojaamaan sitä hymyllä ja ärtymys saattaa piiloutua neutraalin pinnan alle ja asia, joka todella vaivaa mieltäni, saattaa ulospäin näyttää siltä, ettei se vähääkään kiinnosta minua.

Kuva 7.

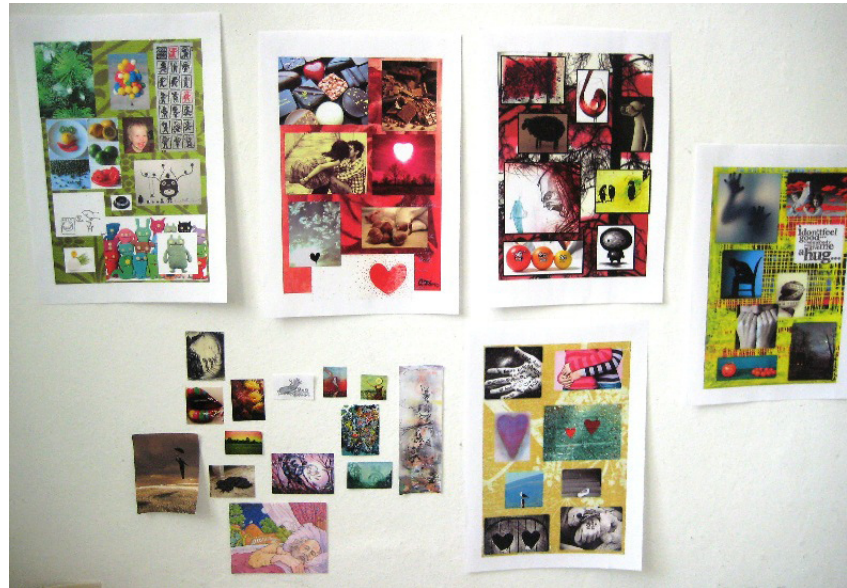

Kuva 8.

4.1 VÄRIMAAILMA JA TUNTEMUKSET

Kun idea oli selkiytynyt, aloin pohtia mitä tuntemuksia haluaisin käyttää. Listasin paperille ensin mieleen tulevia perustunteita, mutta en saanut niistä minkäänlaista innoitetta. Ajattelin, että yleisesti perustunteista olisi helpompi työstää jotain, mutta huomasin, että tarvitsen henkilökohtaisempaa tuntemusta, jotta työskentely sujuu ja tuntuu mukavalta. Seuraavaksi päädyin keräämään listaa muutamien vuosien, viikkojen ja päivien tuntemuksistani. Mietin tilanteita, ihmisiä ja asioita viime ajoilta, ja sitä mitä ne olivat saaneet minussa tuntemaan.

Valitsin listaltani tuntemuksia, joita olin kokenut voimakkaina tai joita olin joutunut peittelemään, ja joista kuitenkin sain innoitteita tekemiseen. Tuntemuksia oli valinnan jälkeen viisi; ikävä, ihastuminen, ärtymys/viha, ilo ja ahdistus. Jokaiseen tuntemukseen liittyy tietty henkilökohtainen asia tai tilanne, jotka olivat saaneet erilaisia tunteita elämään minussa. En kuitenkaan halua sen enempää jakaa näitä asioita jokaisen kanssa, ja en ehkä uskallakaan kertoa sen tarkemmin näistä tuntemuksista ja niiden aiheuttajista. Mielestäni ei ole hyvä myöskään suoraan kertoa, että mikä työ on syntynyt mistäkin tuntemuksesta. Minusta on parempi, että jokaisella herää ihan omat tuntemukset ja ajatukset nähdessään työni.

Kuva 9. Kuvakollaasit

Kuva 10. Värien pohtimista

Ennen kuin pääsin kunnolla työskentelemään, halusin pohtia jokaiselle tuntemukselle omat värimaailmat. Mietin jokaisen tuntemuksen tapahtumahetkeä/-aikaa, ihmisiä ja esineitä, ja poimin värejä sitä kautta. Pohdin myös värien vaikutuksia minuun, esimerkiksi mikä väri rauhoittaa, mikä saa iloiseksi tai mistä väreistä en pidä ja miksi (kuva 10.). Näin sain myös omaa henkilökohtaista otetta enemmän töihini, kuin jos olisin alkanut miettiä yleisesti esimerkiksi mistä väreistä ihmiset tunnistavat ahdistuksen.

Tein jokaisesta tuntemuksesta kuvakollaasit itseäni varten (kuva 9. ja 11.). Niitä vilkaisemalla pääsin takaisin ajatuksiini ja tunnelmiin, joita hain. Tein kuvakollaasit senkin takia, että niiden pohjalta olisi helpompi lähteä hankkimaan helmiä.

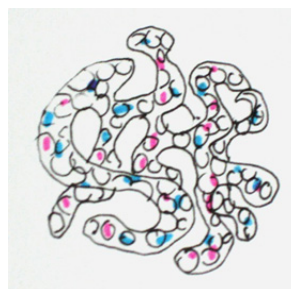
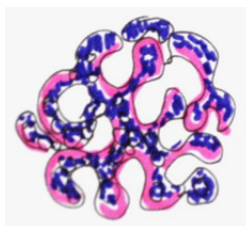
Kuva 11. Yksi kuvakollaaseista

5 TYÖSKENTELYÄ OSA KERRALLAAN

5.1 KUORET

Käyttämässäni helmitekniikassa helmiä pujotetaan keskelle siimaa käsin, ei siis tarvita neulaa. Kun helmet ovat pujotettu siimaan, pujotetaan sen toinen pää toiseen kertaan helmien läpi. Näin alkaa muodostua onttoa helmikappaletta. Muotoon saa vaihtelua laittamalla eri määrän helmiä, muttei liian suurilla harppauksilla. Noin 10 cm pituinen helmikappale vaatii 1-2 metriä siimaa. Yhtä todella pitkää kappaletta on hankala tehdä, ettei siima menee sotkuun ja onhan 10 metrin siimaa hieman vaikea kiristää molemmista päistä samaan aikaan. En päätele helmiosia heti, vaan kokoamisvaiheessa kiinnitän osat toisiinsa puristushelmillä ja se toimii myös päättelynä. Puristushelmet ovat pieniä ja ohuita metallihelmiä, jotka pihdeillä puristetaan kiinni, ja siimat jää väliin puristuksiin eivätkä karkaa.

Halusin aloittaa kuorien tekemisen mahdollisimman nopeasti, koska ne vievät suurimman osan ajasta. Tarvitsin helmiä runsaasti, ja mietin suunnitelmien avulla minkälaisia ja kuinka paljon tulisin yhteen työhön niitä tarvitsemaan. Piirsin paperille helmikappaleita, joita värityskirjamaisesti (kuva 12.). Värimaailmaa otin kuvakollaaseista ja muistiinpanoista.

Kuva 12. Värityskirjamaista värienpohdintaa

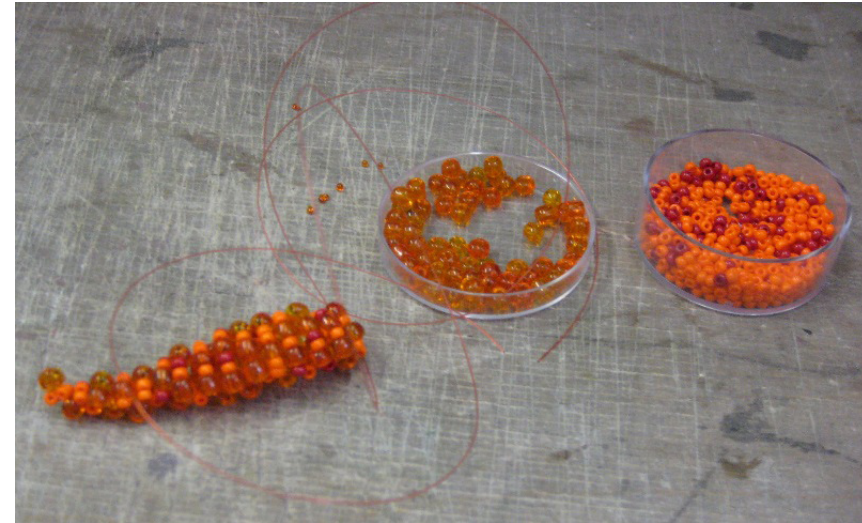
Helmikaupoissa tarjonta on todella laaja, joten oli hyvä olla jo mielessä jotain värejä, mitä lähteä etsimään. Ostin kokeeksi muutaman pussin joitain värejä, ja osa väreistä tuntui heti hyvältä ja ostin niitä sitten enemmän eli tarvitsemani määrän. Yhteen työhöni menee 80 - 120 g helmiä. Käytin vedetyttyjä helmiä eli yleisemmin siemenhelmiä, jotka maksavat 20 g:lta hieman yli kaksi euroa. Koko ja helmen pinta vaikuttavat hintaan. Huomasin esimerkiksi, että kirkkaat helmet ovat halvempia kuin mattapintaiset helmet.

Kun olin hankkinut materiaalia tarpeeksi, kokosin ja yhdistelin helmiä suunnitelmien pohjalta. Ensimmäinen helmikokeiluni oli tehty kahdesta eriväristä, mutta samankokoisista helmistä. Silloin pinta on tasainen ja muodot tulevat selkeästi esiin. Ensimmäiset uudet väriyhdistelmät olivat samankokoisista helmistä. Kokeilin myös yhdistää kirkkaita isoja ja pieniä helmiä, ja punoin muutamia helmiosia. Mitään kovin suurta vaihtelua ei tullut, helmiosaa oli kylläkin nopeampi tehdä ja helmiosasta tuli pitempi, kun mukana oli isompia helmiä. Kokeilin sekoittaa kirkkaita ja mattahelmiä, jolloin helmiosiin tuli kontrastia eli hieman räväkkyyttä ja pinnanvaihtelua (kuva 13.). Tämä tyyli sopi muutamisiin tuntemuksiin, mutta halusin myös osaan töistä rauhallisempaa tunnelmaa, joten päätin käyttää niissä samankokoisia helmiä eli tasaisempaa pintaa.

Valitsin kymmenen väriä/väriyhdistelmää, eli tekisin jokaisen viiden tuntemuksen pohjalta kaksi työtä. Värikirjo oli laajempi kuin olin ajatellut. Se kuvaa hyvin tuntemuksieni erilaisuutta, ainutlaatuisuutta ja runsautta. Kun helmet ja värit oli päätetty ja ostettu, oli tekemisen aika. Tein helmiosia muutaman viikon, ja jokaista työtä kohti 8-12 helmiosaa. Helmien koko määräsi työhön käytetyn ajan, mitä pienempi helmi sitä pidempään työssä meni.

Helmiosien teon loppuvaiheessa en ollut tyytyväinen kaikkiin väriihin ja rakenteisiin. Muutama väriyhdistelmä alkoi häiritä liikaa minua, ja yhdessä kuoressa helmet eivät asettuneet paikoilleen. Päädynkin ottamaan neljä kuorta kokonaan pois, jolloin jäljelle jäi kuusi tulevaa työtä. Kokoamisvaiheessa jouduin vielä painon ja visuaalisen ilmeen takia karsimaan kuorten helmiosien lukumäärää, ja en käyttänyt kaikkia tehtyjä helmiosia.

Kuva 16. Helmiosia kuoriin

Kuva 13. Helmiosien tekoa erikokoisista lasihelmistä

Kuva 14. Helmiosien ja värien kokeiluja

Kuva 15. Helmiosien kokeiluja

5.2 KESKUSPALAT

Luonnosteluvaiheessa ajattelin, että keskuspalat olisivat hyvin yksinkertaisen muotoisia ja värit olisivat etusijalla. Näin mielessäni utuisia, värikkäitä ja myös outoja väriyhdistelmiä keskuspaloista. Värikkyyys keskuspaloissa olisi voinut toimia, jos olisin pitänyt kuoren helmet neutraalin värisinä, mutta koska helmiosiin tuli erittäin vahvoja värejä, kokovaihteluita ja muutenkin laaja väriskaala, oli keskuspaloja mietittävä uudelleen.

Alkuvaiheessa minulla ei ollut minkäänlaista käsitystä, mistä keskuspalat voisi tehdä tai millaisia ne nyt ylipäättään olisivat. Käytin jo lasihelmiä, joten lasi keskuspalojen materiaaliksi tuli mieleen melko nopeasti, ja se tuntui luontevalta. Koetin vielä työskennellessä mieltä muitakin materiaaleja, mutta mieleen ei tullut lasia parempaa vaihtoehtoa.

Päätin käyttää kirpputoreilta löydettyjä yksivärisiä lasiesineitä ja sahata niistä palasia. Olin myös kerännyt koulun varastosta lasinpalasia pöydälleni (kuva 18.). En kuitenkaan tiennyt yhtään minkä muotoisia palaset voisivat olla, ja olisivatko kaikki samanlaisia vai jokainen erilainen. Siitä olin kuitenkin varma, että palaset olisivat yksivärisiä, enkä lähtisi enää kikkailemaan keskuspalojen väreillä. Joten otin kirkkaita lasinpalasia mukaan sahalle ja kivitahkolle, ja tein kokeiluja (kuva 17.). Olin järjestellyt pöydälläni olevat lasiesineet tuntemuksien

Kuva 17. Kokeiluja keskuspaloihin

Kuva 18. Erivärisiä lasiesineitä ja lasia keskuspalojen materiaaliksi

Kuva 19. Kokeiluja järjestellynä tuntemuksien, muotojen ja värien mukaan

ja värien mukaan (kuva 19.). Sijoitin kokeilun sen värin ja tuntemuksen alle, johon kokeilun muoto mielestäni parhaiten sopi, siksi käytin kokeiluissa kirkasta lasia enkä värillistä. Kauaa ei kestänyt, kun minua alkoi ahdistaa värien, palasten ja muotojen suuri kirjo. Halusin edelleen yksinkertaistaa keskusosia, joten tuntui hyvältä vaihtoehdolta alkaa hakea kaikille paloille samaa muotoa. Hylkäsin tässä vaiheessa vanhat astiat ja esineet, koska en ollut tyytyväinen litteään muotoon. Olin löytänyt muutaman kiehtovan muodon kokeiluista, jotka mielessäni sopivat kaikkiin kuoriin, ja muodot olivat tarpeeksi selkeitä (kuori 21.). Tein vielä muutamia kokeiluja, ja pidin entistä enemmän viistekivimäisestä muodosta.

Muoto osoittautui tärkeämmäksi kokeilujen aikana, ja halusin käyttää vain muutamia selkeitä värejä (kuva 20.). Valitsin lopullisiin keskuspalasiin mustan, punaisen, valkoisen ja kirkkaan lasin. Halusin tehdä keskuspaloista sen verran erilaisia, että jokaisella tuntemuksella olisi kuitenkin jotain omaa. Tein pintakokeiluja lasipalasilta. Kokeilin hiekkapuhallusta, kiillottamista, mattaa, selkeästi särmikkäämpää ja rikkonaista pintaa. Erot olivat tarpeeksi pieniä ja miellyttivät minua. Puolet valituista lasipaloista sai vain kivitahkosta jäljelle jäävän pinnan, pari hiekkapuhalsin ja yhtä vesihioin kiiltäväksi. Valmiisiin kappaleisiin tein vielä muutamat pienet urat Dremelillä mekanismeja varten.

Kuva 20. Lasiesineiden karsimisen jälkeen, pöydälle jäi muutama väri ja pala lasia

Kuva 21. Muutama mieleinen kokeilu keskuspalaksi

Kuva 22. Lopulliset helmiosat ja keskuspalat

5.3 MEKANISMIT

Ensin piti päättää mitä koruja töistäni tulee. Pohdin kaulakorujen ja rintakorujen välillä. Yhdessä vaiheessa ajatuksena oli, että puolet olisi kaulakoruja ja puolet rintakoruja. Näin työnienemmän rintakoruina kuin kaulakoruina, mutta osa töistäni painoi varhaisessa vaiheessa jo sen verran, että ajattelin niiden soveltuvan paremmin kaulakoruiksi. En ole tehnyt kaulakoruja, joten myös sen takia en luopunut siitä ajatuksesta heti. Karsittuani töiden lukumäärää kymmenestä kuuteen, päätin, että kaikki olisivat rintakoruja.

Produktiota aloittaessani tiesin, etten halua koruihini tavanomaista mekanismia, joka ei mielestäni myöskään sovi helmiosiin. Tavoitteena oli löytää käytännöllinen, yksinkertainen, persoonallinen ja toimiva mekanismi, oli sitten kyseessä kaula- tai rintakoru. Jos tekisin molempia, niin mekanismin tulisi olla sellainen, joka käy molempiin.

Mietin mekanismiksi monia eri vaihtoehtoja kuten magneetteja, naruja, solmuja ja erillisiä metallineuloja. Moni vaihtoehto karsiutui pois epäkäytännöllisenä tai se ei toiminut visuaalisesti. Sitten muistin viime syksynä käyttämäni verhonpidikkeet. Ne ovat yksinkertaisia, mutta toimivia. Ja koska minulla oli jo hieman kokemusta niiden käytöstä, tiesin, että ne kestäisivät raskaampaakin painoa. Seuraavana haasteena oli miettiä, kuinka yhdistän mekanismin ja keskuspalan.

Kuva 23. Kokeiluja kuminauhasta, muovinauhasta ja narusta

Helmiosat ovat hyvin joustavia ja painavia, joten jos kiinnittäisin mekanismin vain helmiin kiinni, helmiosa menettäisi muotoaan. Joten alkuvaiheessa oli selvää, että mekanismi tulee jollain tapaa kiinni keskusosaan, jolloin samalla saa kiinnitettyä keskuspalan helmiosiin.

Koetin välttää lasin poraamista, koska tietysti porattaessa lasi on herkkä särkymään, ja onnistuneeseenkin poraukseen voi jäädä pieniä säröjä, jotka saattavat myöhemmin rikkoa lasipalan. Halusin löytää muun tavan kiinnittää keskuspalan kuin porata reikä keskelle. Ideoita ei tullut paljon ja päädyin siihen, että koetan sitoa palan esimerkiksi narulla kiinni. Tein muutamia kokeiluja sitoa keskuspalaa muun muassa kuminauhalla, siimalla, silikoninarulla ja palloketjulla (kuvat 23. ja 24.).

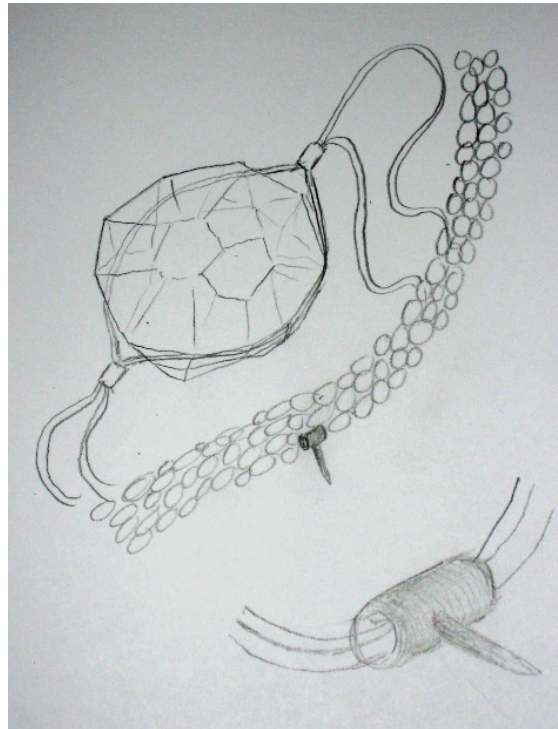

Kuva 24.
Kokeilu palloketjulla ja verhonpidikkeillä

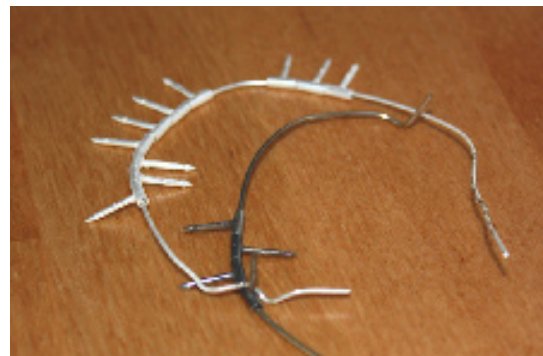
Kaikki narut ja nauhat vaikuttivat liian irrallisilta ja helpoilta vaihtoehdoilta. Palloketju oli ainut, josta visuaalisesta pidin ja se vaikutti myös vahvalta. Palloketju muistuttaa helminauhaa, joka tavallaan sopi helmiosieni kanssa. Sain myös kieputeltua ketjua niiden ympäri niin, että se tuki helmiosien muotoa. Kaikkien osien kanssa kiiltävä ja hopeanhohtoinen palloketju ei kuitenkaan toiminut. Kokeilin miltä näyttäisi hiekkapuhallettu, hehkutettu tai värjätty ketju. Pohdin minkä kokoista ketjua käytän ja olisiko ketju hopeaa vai terästä.

Huomasin, että palloketjusta ja verhonpidikkeistä oli tullut yksi uusi näkyvä osa koruuni kuoren ja keskuspalaan lisäksi. En ollut aivan varma veisikö mekanismi liikaa huomiota itse asiasta; kuoresta ja keskuspalaasta. Keskustelin asiasta muiden kanssa, ja tulin siihen päätökseen, että koettaisin keksiä vähemmän näkyvän mekanismin. Päätökseeni vaikutti se, että koruissani tapahtuu jo niin paljon. Kuoret ja sisukset ovat erivärisiä, -kokoisia ja pinnoissakin on vaihteluita. Ja jos vielä päälle laitettaisiin erikokoisia ja -värisiä palloketjuja, se olisi ehkä liikaa. Jos kuoret olisivat samanvärisiä, niin uskon, että palloketju ja verhonpidikkeet toimisivat kokonaisuuden kanssa paremmin.

Uuden mekanismi-idean keksimiseen ei mennyt kauaa aikaa, kiitos ulkopuolisen

Kuva 25. Luonnos mekanismista: keskuspala kiinnitetään siimalla, ja siima päätellään helmiosiin ja hopeaputkeen

Kuva 26. Valmiit mekanismiosat laitettu messinkilankaan odottamaan käyttöä

ohjaajani. Hän oli käyttänyt omissa helmitöissään hopeaputkea, eli juottanut pinssitappeja putken palasiin, ja punonut mekanismit helmiosiin mukaan. Päätin soveltaa tätä ideaa, koska mekanismit jäisivät näin melko huomaamattomiksi.

Olin aiemmin kokeillut kiinnittää keskuspaloja siimalla, mutta silloin olin tuonut siiman päät ulos helmiosista. Nyt ideana olisi kietoa keskuspala siimalla, ja päätellä siimanpäät helmiosiin ja lopuksi solmuilla hopeaputken sisälle (kuva 25.). Tiesin, ettei yksi pinssitappi kestäisi töideni painoa, joten töihin tulisi 2-4 pinssitappia riippuen painosta.

Tein vielä muutamia kokeiluja keskuspalan sitomisesta siimaan, ja huomasin, että keskuspalaan tarvitaan urat, jotta siima pysyy oikealla kohtaa, eikä luiskahda pois. Mutta ympärimenevä ura näytti rumalta, ja ilokseni huomasin, että keskuspaloihin riitti muutamat pienet urat oikeisiin kohtiin pitämään siiman kohdallaan.

Mekanismiosat valmistin päivässä. Sahasin hopeaputkesta sellaisia palasia, joista sai hyvän otteen ja joihin mahtui päättelemään siimasolmut. Lyhensin valmiita pinssitappeja, koska en halunnut töitteni ja pinssitappien taustojen välille liikaa ylimääräistä tilaa. Juotin tapit putken palasiin kiinni ja hienohopeoin ne. Vielä lopuksi patinoin puolet mekanismeista, koska tumma pinta sopi paremmin osaan töistäni (kuva 26.). Sitten pääsin punomaan mekanismit helmiosiin.

5.4 KOKOAMINEN

Kokoaminen oli haastavampaa kuin olin ajatellutkaan. Helmiosista täytyi koota mieluisaa muotoa samaan aikaan tarkkaillen, että keskuspala tulee hyvälle kohdalle, ja niin ettei se vain pääse irtoamaan. Mekanismit täytyi tulla sopiville kohdille. Aluksi koetin laittaa mekanismiosat ensimmäiseksi, ja muut helmiosat päälle tukemaan, mutta kokonaisuudesta tuli vain nyrkin kokoinen tiukka pallo. Päädyin kokoamaan ensin helmiosat ja keskuspalan mieluisaksi muodoksi, ja lopuksi kiinnitin ja varmistin siimalla mekanismiosat helmiosien päälle.

Mekanismit kiinnitin muutamaan työhön vain siimalla, en siis punonut niitä osaksi helmiosaa (kuva 30.). Se oli helpompaa ja sain mekanismit juuri sinne minne halusin. Osa helmistä oli sen verran isoja, että mekanismi olisi hukkunut helmiosaan, jos olisin punonut sen sinne mukaan. Tärkeintä oli, että sain mekanismit oikeille paikoilleen ja toimimaan.

Lopuksi päätelin keskusalasta tulevat siimat (kuva 32.). Pystyin varmistamaan helmiosien muotoa ja pysyvyyttä, kun kieputin siimaa helmistä ja helmien väleistä sinne minne sitä tarvittiin. Lopuksi pujotin siiman päät mekanismin viereen. Tein muutamat tiukat solmut ja varmistin solmut kaksikomponenttiliimalla ja vedin putken sisälle solmut, jotka juuri ja juuri mahtuivat sinne. Aikaa ja vaivaa kokoamiseen meni ruhtinaallisesti, mutta työntöä piti yllä se, että koko ajan valmistui valmiita koruja.

Kuva 27.
Kokoamisvaiheessa käytin apunani pihtejä, pinsettejä ja saksia

Kuva 28.
Puoliksi koottu kappale

Kuva 29. Helmiosat ja keskuspala odottamassa kokoamista

Kuva 30. Helmiosat ja keskuspala sekä helmiosiin punotut mekanismit kokoamista vaille

Kuva 31. Työskentelytilaani ja työvälineitä kokoamisvaiheessa

Kuva 32. Kokoamisvaiheessa oleva kappale, keskusalasta lähtee pitkät päättelysiimat

6 VALMIIT TYÖT

6.1 TÖIDEN NIMEÄMINEN

Töiden nimeäminen on yleensä minulle vaikeaa, mutta tällä kertaa nimivaihtoehtoja löytyi helposti. Valitsin sarjan nimeksi Ex Malo Bonum, se on latinaa ja tarkoittaa hyvää pahasta. Näin sanonnan sattumalta etsiessäni toiseen yhteyteen suomennosta. Kiinnitin huomioni ensin nimen ulkoasuun, koska siitä tuli mieleen jonkin rodun latinankielinen nimi. Ajattelin heti, että se voisi olla kasvimaisten töideni rotu. Kun löysin vielä suomennoksen nimelle, tuntui se juuri sopivalta näille töille. Olihan melkein jokaisen työni inspiraation lähde ollut negatiivinen tuntemus.

Jokainen työni on omanlaisensa ja jokaisessa on oma tunnelmansa. Halusin nimetä jokaisen erikseen, jolloin niistä tulee vieläkin ainutlaatuisempia. Nimet tukevat niitä tuntemuksia, joista ne on tehty, mutta eivät liikaa. Nimet jättävät tilaa muidenkin tuntemuksille ja ajatuksille.

6.2 Forget it

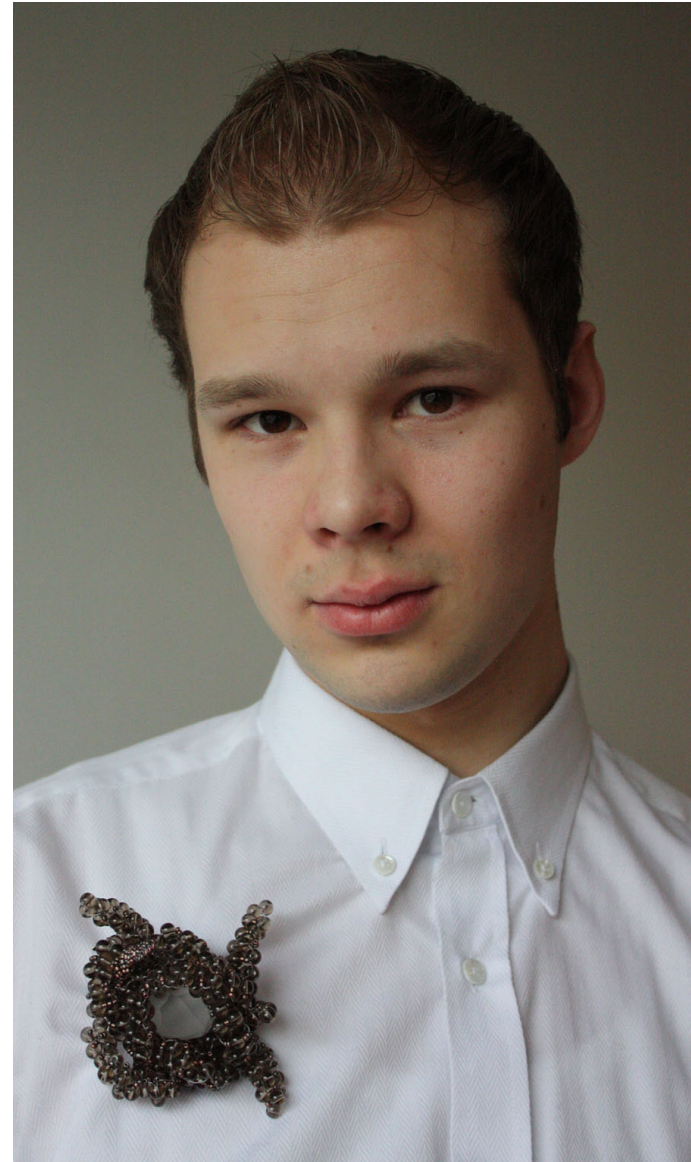

6.3 Hello Alone!

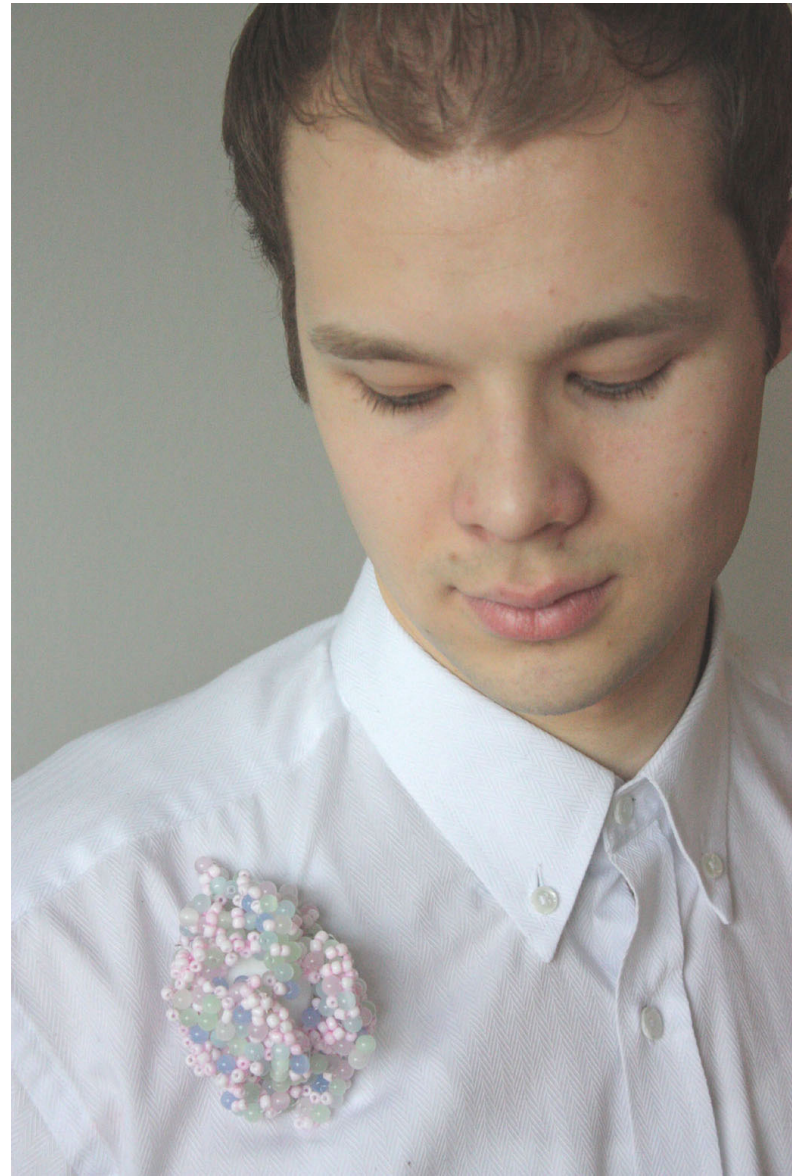

6.4 No time to cry

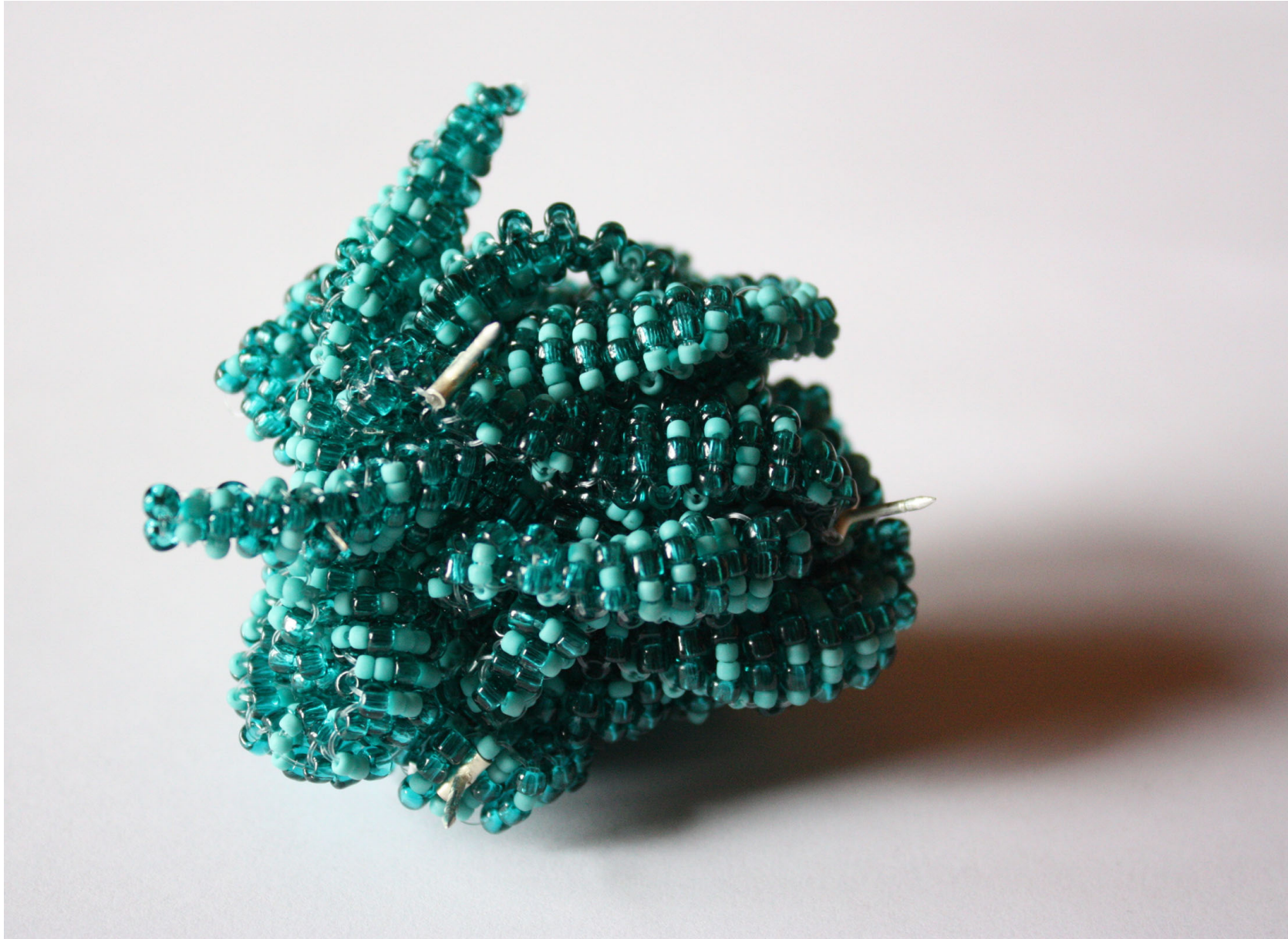
6.5 Closer my love

6.6 You do.

6.7 The Happy Soldier

7 POHDINTA

Koko prosessi näin jälkikäteen katseltuna on mielenkiintoinen, vaikka olikin mutkien ja täyskäännöksiä tiimellyksessä hermoja raastava. Harvoin suunnitelmat muuttavat suuntaansa totaalisen eri suuntaan kuin on suunnitellut, ja vielä niin monessa eri työvaiheessa. Heti kun olin päättänyt tutkielman aiheekseni helmet, mielessäni päätin, etten käyttäisi helmiä lainkaan, vaan keksisin jotain aivan muuta. Suunnitelmathan muuttuivat aivan täydellisesti toisille teille, ja työni koostuu lasihelmistä. Lisää suuria muutoksia seurasi myöhemmin, kun kuoriosat muuttuivat tummista värikkäiksi, keskuspalat värikkäistä neutraalimmaksi ja mekanismit näkyvästä huomaamattomiksi.

Tällaiset pääläelleen hypähtävät muutokset saattaa järkyttää minua aluksi, koska olen tekijänä melko pikkutarkka, järjestelmällinen ja suunnittelen asiat välillä liiankin loppuun saakka. Opin taas kerran sen, että noudatan

suunnitelmiani joskus liian orjallisesti, ja silloin minun pitää pysähtyä hetkeksi katsomaan, mitä oikein olen tekemässä. Ja produktion aikana pysähdyin monestikin, ja aina tuli muutoksia.

En muuttaisi lopullisissa koruissa mitään muuta kuin työjärjestystä. Tekisin keskusosat ensin, jolloin helmiosien valmistuessa pääsisi heti kokoamaan työtä. Tällöin ei tekisi ylimääräistä työtä, vaan helmiosia tulisi juuri sen verran kuin tarvitsee. Mekanismeja haluan vielä miettiä, jos löytäisin vieläkin paremman ratkaisun, mutta olen tyytyväinen näihin. Olen erittäin iloinen, että ensimmäistä kertaa löysin minua oikeasti inspiroivan aiheen, joka vei minua eteenpäin, ja jonka eteen tein kunnolla töitä. Produktion aikana sain paljon muitakin ideoita, ja oli haaste pysyä valitsemallaan tiellä. Sain paljon läpi käytävää ja ehkä toteutettavaakin tulevaisuuteen, juuri niin kuin olin toivonut.

KUVALÄHTEET

KUVAT 1 – 32, Jalkanen Marika

KUVAT VALMIISTA TÖISTÄ Takala Antti ja Jalkanen Marika

LIITE: Lasihelmet, 28 sivua

LIITE 1: Lasihelmet, 28 sivua